

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

mateřské školy „Jablůňka“, Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace

Název ŠVP

„Vyrůstáme s Jablůňkou aneb Jablůňka a roční
období
od podzimu do léta“

PREAMBULE

ŠVP „Vyrůstáme s Jablůňkou – aneb Jablůňka a roční období od podzimu do léta“ vychází z nové strategie vzdělávání RVP PV, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. RVP PV je formulován tak, aby definoval kvalitu předškolního vzdělávání z hlediska cílů vzdělávání, podmínek, obsahu i výsledků, které má přinášet a zaměřovat se na vytváření základů klíčových kompetencí dosažitelných v etapě předškolního vzdělávání.

Obsah

Obsah	3
1 Identifikační údaje školy	5
2 Charakteristika školy	6
2.1 Lokalita školy	6
2.2 Charakteristika a specifika budov	6
2.3 Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole	7
2.4 Specifika jednotlivých tříd	7
3 Pedagogický tým školy	9
3.1 Obecný popis složení týmu školy	9
3.2 Profesionální rozvoj pedagogických pracovníků	9
4 Podmínky vzdělávání	10
4.1 Psychosociální podmínky	10
4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci	11
4.3 Organizace	13
4.4 Životospráva	15
4.5 Věcné podmínky	15
5 Charakteristika vzdělávacího programu	17
5.1 Vize a cíle vzdělávacího programu „Vyrůstáme s Jablůnkou aneb Jablůnka a roční období od podzimu do léta“	17
5.1.1 Cíle vzdělávacího programu	17
5.1.2 Profilace školy	18
5.2 Vzdělávací strategie využívané k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotnostech	19
5.2.1 Struktura dne MŠ Jablůnka	19
5.2.2 Ranní úkol	19
5.2.3 Spontánní hry	21
5.2.4 Svačina	23
5.2.5 Ranní kruh	24
5.2.6 Nepřímé řízené činnosti – centra aktivit	27
5.2.7 Hodnotící kruh	30
5.2.8 Pobyt venku	32
5.2.9 Oběd	34
5.2.10 Odpočinek a klidové činnosti	35
5.2.11 Svačina a spontánní hry ve třídě/venku	37

5.3	Pedagogická diagnostika	37
5.3.1	Pozorování.....	38
5.3.2	Záznam	38
5.3.3	Vyhodnocení.....	39
5.4	Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů...	39
5.4.1	Podmínky předškolního vzdělávání podporující individualizaci:.....	39
6	Vzdělávací obsah	43
6.1	Integrované bloky	43
6.1.1	Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh přírody“	43
6.1.2	Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh člověka“.....	44
6.1.3	Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh tradic a pohádek“	44
6.2	Další projekty	45
7	Plán autoevaluace	45
8	Použité zdroje	49

1 Identifikační údaje školy

„Vyrůstáme s Jablůňkou – aneb Jablůňka a roční období od podzimu do léta“

„Společně s rodinou objevujeme radost z učení, připravujeme děti na život a předáváme hodnoty, které je povedou na jejich cestě“.

Toto motto zdůrazňuje důležitost spolupráce rodiny a školy, radost z objevování a výchovy dětí k hodnotám, které jsou pro život klíčové.

Název ŠVP PV	„Vyrůstáme s Jablůňkou – aneb Jablůňka a roční období od podzimu do léta“
Číslo jednací	Jab/0473/2025
Název školy	Mateřská škola „Jablůňka“, Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace
Sídlo	PSC 460 01, Liberec 12, Jabloňová 446/29
Právní postavení	příspěvková organizace
IČO	72743140
IZO	600079112
Kontakty	Telefon: +420 485 123 401; mobil: + 420 602 223 183 E-mail: ms53.lbc@volny.cz
Ředitelka právního subjektu	Mgr. Karolína Poláková
Kapacita mateřské školy	96 dětí
Provozní doba	6:30 – 17:00 hod.
Zřizovatel	Statutární město Liberec Sídlo: Liberec 1, Nám. Dr. Edvarda Beneše 1, 460 59 Právní postavení: Obec, IČO: 00 262 978 Kraj: Liberecký Kontakt: + 420 485 243 111
Zaměstnavatel	Mateřská škola „Jablůňka“, Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace
Platnost dokumentu	Od 01. 09. 2025 (jeho účinnost je plánována na období, po které bude funkční a s pravidelnou aktualizací na základě dílčích evaluačních činností ŠVP PV MŠ Jablůňka).
Podpis ředitelky a razítko školy	

2 Charakteristika školy

2.1 Lokalita školy

Mateřská škola Jablůňka, Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace, (dále MŠ Jablůňka), jejíž provoz byl zahájen 30. 8. 1979, je mateřskou školou, která se nachází v lokalitě Liberec – Staré Pavlovice a je dobře dopravně obsluhována. Lokalita je specifická údolím i lesnatými svahy a cyklostezkou kolem řeky Lužické Nisy.

V bezprostřední blízkosti mateřské školy se nachází základní škola – ZŠ a ZUŠ Jabloňová, kam většina dětí po ukončení docházky v MŠ Jablůňka odchází, a se kterou máme navázanou užší spolupráci. V blízkém okolí se také nachází ZŠ Sokolovská a ZŠ Vrchlického.

2.2 Charakteristika a specifika budov

MŠ Jablůňka provozuje svoji činnost ve třech pavilonech – v pavilonu A, v pavilonu B a v pavilonu provozním. K areálu školy patří rovněž oplocená školní zahrada.

Pavilon A a pavilon B jsou určeny pro výchovu a vzdělávání dětí – nachází se zde jednotlivé třídy. Děti jsou rozdělené do čtyř kmenových heterogenních tříd s maximálním počtem 24 dětí na třídu. V jednotlivých pavilonech se nachází vždy dvě třídy: třídy v přízemí – A1 „Červené jablíčko“, B2 „Zelené jablíčko“ a třídy v patře: A2 „Modré jablíčko“ a B1 „Žluté jablíčko“ – každá třída má svůj samostatný vchod s vlastní šatnou a sociálním zázemím, prostorem herny, který je využíván i k odpočinku dětí a prostorem třídy, kde se děti taktéž stravují.

V prostorách jednotlivých tříd se také nachází didaktické kabinety, šatny a hygienická zázemí pro pedagogy. Každá třída má výdejní okénko propojené s kuchyňkami, které slouží k vydávání svačin a obědů.

V provozním pavilonu se nachází školní kuchyň, kancelář ředitelky školy, kancelář vedoucí provozní jednotky a další zázemí pro provozní zaměstnance školy (sklady potravin, hygienická zázemí, šatny, ..., ve sklepním prostoru provozního pavilonu je keramická pec, která je pravidelně využívána). Škola je centrálně vytápěna.

Školní zahrada je vybavena hracími prvky. Děti mají možnost využívat prostory školní zahrady k různým pohybovým činnostem a relaxaci a v neposlední řadě umožňuje rozvoj vlastní hry a fantazie.

Školní zahrada je vybavena dvěma pískovišti. Je zde rovněž vytvořeno zázemí pro klidové aktivity a činnosti dětí, zázemí pro podporu environmentálního citění – pěstitelské truhlíky pro každou třídu, prostor pro pohybové hry (míčové hry, jízda na kolech, koloběžkách, ...). Zahrada je vybavena též venkovní kuchyňkou, houpačkami, lanovým centrem, námořnickou lodí s klouzačkou, mlhovištěm, které slouží k osvěžení dětí v horkých dnech a dalšími.

Strategický záměr

Vybudování venkovní učebny na školní zahradě.

2.3 Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole

Nejvyšší povolený počet dětí v mateřské škole Jablůňka je 96 dětí, tj. 24 dětí ve třídě.

(vyšší počet je umožněn pouze po dohodě se zřizovatelem).

2.4 Specifika jednotlivých tříd

Mateřská škola provozuje 4 třídy. Označení jednotlivých tříd MŠ Jablůňka vychází z názvu mateřské školy „Jablůňka“, která plodí jablíčka.

Třídy se nachází v *pavilonu A*

- A1 „Červené jablíčko“ (třída v přízemí)
- A2 „Modré jablíčko“ (třída v patře)

a v pavilonu B

- B1 „Žluté jablíčko“ (třída v patře)
- B2 „Zelené jablíčko“ (třída v přízemí)

Organizace tříd je realizována tak, aby dětem poskytovala prostor pro vlastní hru, společné aktivity, umožňovala dostatečný prostor k pohybu, možnost kreativního vyžití a byl zajištěn bezpečný přístup k hračkám.

Specifikem uspořádání ve třídách je inspirace programem „Začít spolu“. Třídy jsou uspořádány do tzv. center aktivit, což jsou ohraničené učební prostory, které jsou různě tematicky zaměřené a označené pod názvy a piktogramy takto „***Knihy a písmena, Domácnost, Manipulační a stolní hry, Pokusy a objevy, Voda a písek, Ateliér, Dílna, Kostky, Hudba, Pohyb, Dramatika***“. Centra jsou vybavená tak, aby stimulovaly děti k aktivitě, hře a práci. Děti se tu učí na základě vlastní zkušenosti, od sebe navzájem, nápodobou a pozorováním. Toto uspořádání umožňuje MŠ Jablůnka vytváření podnětného prostředí a individualizace.

V současné době jsou třídy kvalitně vybaveny. Pravidelně dochází ke zvelebování tříd a jejich prostředí, doplňování pomůcek, materiálů, hraček ... (průběžné výměně nábytku, vybavení IT, atd.).

Jednotlivé třídy nejsou více specificky zaměřené na některou oblast výchovy a vzdělávání, ale rozvíjí všechny kompetence a gramotnosti předškolního vzdělávání. Veškeré aktivity jsou koncipovány tak, aby vedly děti k vlastní aktivitě a zájmu, k experimentování a možnosti pracovat vlastním tempem. Dětem je rovněž systematicky umožněn dostatek času pro volnou hru. Plánování činností vychází z individuálních potřeb a zájmů dětí. Během realizace plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky – pomůcky i prostředí.

Třídy jsou zaměřeny na všechny vzdělávací oblasti rozvoje dítěte (Dítě a jeho tělo, Dítě a jeho psychika, Dítě, ten druhý a společnost a Dítě a svět). Ve všech třídách probíhá naplňování vzdělávacího obsahu vycházejícího z RVP PV – aktivity ve třídách jsou pestré – s využitím aktivizujících metod (situačních, prožitkových, partnerských, ...) Struktura dne a plánování činností a aktivit jsou inspirované programem Začít spolu.

Ve všech třídách je rovněž kladen důraz na logopedickou prevenci, podporu environmentálního povědomí, důraz na podporu školní zralosti, seznamování s interaktivními technologiemi, podporu třídních a školních projektů a spolupráci s dalšími institucemi, které doplňují a pomáhají rozšiřovat vzdělávací obsah.

Ve všech třídách je kladen důraz na kvalitní naplňování obsahu vzdělávání u dětí s SVP, dětí nadaných, dětí s OMJ či dětí dvouletých.

V oblasti inovace ve vzdělávání, v kontextu digitalizace Národního plánu obnovy, jsou ve třídách využívány interaktivní technologie. Třídy A2 a B1, B2 využívají interaktivní tabule + všechny třídy využívají interaktivní hračky a tablety.

Všechny třídy jsou materiálně vybaveny velmi pestře, děti mají možnost využití škály hraček a pomůcek, které napomáhají rozvíjet jejich volnou hru i částečně řízené činnosti v centrech aktivit.

Děti mohou plně odpočívat (spát) či využívat klidové činnosti (prohlížení knih, omalovánky, kreativní činnosti, logické hry, aj.).

3 Pedagogický tým školy

3.1 Obecný popis složení týmu školy

Pracovní kolektiv MŠ Jablůňka představuje 14 žen – 9 pedagogických pracovníc – včetně ředitelky školy a zástupkyně ředitelky školy a 5 provozních pracovníc – vedoucí provozní jednotky, 2x kuchařky, 2x uklízečky.

8 pedagogických pracovníc je plně kvalifikovaných a splňují podmínky stanovené zákonem č. 563/2004 Sb. pro pedagogické pracovníky.

Ředitelka školy podporuje profesionalizaci pracovního týmu. Sleduje udržení a další růst profesních kompetencí všech pedagogických pracovníc. Pedagogické pracovnice mateřské školy jednájí, chovají se a pracují profesionálním způsobem v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

3.2 Profesionální rozvoj pedagogických pracovníků

Snahou vedení MŠ Jablůňka je pracovní tým, kde vládnu partnerské vztahy a příznivé klima. Vedení MŠ podporuje invenci a dynamiku v procesu osobního rozvoje i rozvoje DVPP.

Další vzdělání pedagogických pracovníků vychází z celkové analýzy vzdělávacího procesu, z analýzy vzdělávacích potřeb a vyhodnocení plánu DVPP z předchozího školního roku.

DVPP v MŠ Jablůňka vychází z těchto podmínek:

- rovnost příležitostí bez diskriminace – každý z pedagogických pracovníků má stejnou možnost účasti na těch formách a druzích dalšího vzdělávání, které jsou zahrnuty v plánu při současném dodržení podmínek stanovených plánem DVPP

- potřeby školy – základním parametrem pro výběr konkrétní formy nebo druhu dalšího vzdělávání jsou skutečné potřeby školy – především realizace školního vzdělávacího programu
- rozpočet školy – výběr a realizace jednotlivých vzdělávacích aktivit, stejně jako organizace celého systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků školy, respektuje rozpočtové možnosti školy
- studijní zájmy pedagogických pracovníků – při dodržení předchozích principů a podmínek jsou při výběru konkrétní formy nebo druhu dalšího vzdělávání zohledňovány studijní zájmy jednotlivých pedagogických pracovníků
- další vzdělávání pedagogických pracovníků vychází z celkové analýzy vzdělávacího procesu

O průběhu akce informují pedagogové ředitelku školy, která rozhodne o případném informování dalších pracovníků, event. využití získaných materiálů. Vyhodnocení dalšího vzdělávání provádí ředitelka školy na konci každého školního roku a je součástí vlastního hodnocení školy a výroční zprávy.

Výstupy ze školení zaznamenávají pedagogové ve Správě MŠ a získané poznatky sdílejí a prezentují na pedagogických radách či setkáních stanovených ředitelkou školy.

Na konci školního roku dochází k vyhodnocení plánu DVPP a závěry z vyhodnocení slouží jako jedno z východisek pro sestavení plánu DVPP na další školní rok.

4 Podmínky vzdělávání

4.1 Psychosociální podmínky

V MŠ Jablůnka všichni zaměstnanci respektují individuální potřeby dětí i potřeby dětí s SVP. Vytváříme klidné a vstřícné prostředí bez stresu:

- Dětem dáváme prostor podílet se na **vytváření společných pravidel**, což podporuje jejich pocit bezpečí – rozumí, jaké jednání se od nich očekává
- každodenně **zařazujeme rituály**, které podporují pocit bezpečí a sounáležitosti se skupinou (komunikace v ranním kruhu, ...)

- pracujeme v **ustálené struktuře dne inspirované programem „Začít spolu“**, která je pro děti předvídatelná, podporuje naplňování potřeby bezpečí, jistoty, struktury a řádu u každého dítěte
- poskytujeme **možnost volby**, aby si každé dítě na základě svých potřeb, zájmů a aspirací mohlo vybrat a zažít úspěch. Možnost volby umožňujeme v mnoha rovinách – plánování, výběr aktivity, účast na aktivitách, spolupráce na dění ve třídě
- dbáme **na osobní soukromí dětí**, součástí interiéru tříd je například místo pro relaxaci, odpočinek, prostor pro bytí “sama se sebou”
- **respektujeme rozhodnutí dítěte**, zda se zúčastní společných činností

Děti mají možnost se adaptovat na nové prostředí MŠ – při nástupu do MŠ plně respektujeme individuální potřeby adaptace dětí – jsme otevřená mateřská škola a umožňujeme rodičům s dětmi společně poznávat prostředí MŠ (prostřednictvím adaptačního dne v srpnu, společných třídních schůzek před nástupem s možností poznat prostředí školy, ...)

4.2 Spolupráce se zákonnými zástupci

„S rodiči je navazován dialog podle zásad oboustranné vstřícnosti a partnerství, ochoty vzájemně naslouchat a spolupracovat. Snažíme se získat důvěru především svým jednáním, informovaností, ochotou vyhovět potřebám dětí i jejich rodičů“.

Pedagogické pracovnice MŠ Jablůnka jednají diskrétně, ohleduplně a nezasahují zbytečně do soukromých záležitostí rodin. Rodiče mají možnost podílet se na dění v MŠ, jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v MŠ děje.

Pro informace o dění v MŠ Jablůnka máme vyčleněny informativní nástěnky, odborně zaměřené nástěnky (prevence úrazů, připravenost na vstup do MŠ i ZŠ, aj.), pravidelně aktualizujeme webové stránky – www.msjablunka.cz .

Velmi využívanou formou neosobní sdílené komunikace je komunikační platforma **Správa MŠ** – která umožňuje aktivní komunikaci školy se zákonnými zástupci – zde rodiče dostávají informace o dění ve škole, akcích, fotografiích. Správa MŠ umožňuje omlouvání dětí a jejich nepřítomnosti.

V MŠ Jablůnka pravidelně pořádáme třídní schůzky – pro rodiče nově zapsaných dětí (zpravidla v měsíci červnu – před nástupem v novém školním roce), dále 1x ročně (zpravidla počátek měsíc září) a následně dle aktuálních potřeb. Systém rodičovských schůzek je promyšlený: na začátku školního roku proběhne informační schůzka, na které jsou rodiče

seznámení s plánem práce v daném školním roce. Rodiče se mohou k plánu práce vyjádřit, popřípadě ho doplnit. Důležité jsou individuální pohovory s rodiči. Výsledkem je jednotné působení na dítě, úspěšné společné řešení problémů. Pedagogické pracovnice jsou po celý průběh roku rodičům k dispozici v případě potřeby konzultací.

MŠ Jablůňka je otevřená mateřská škola, která spolupracuje s dalšími partnery.

Nejdůležitějšími a nejvýznamnějšími partnery jsou rodiče našich dětí. Spolupráci s rodiči chápeme jako základ naší činnosti. Spolupráci zahajujeme již při vřazování dětí do tříd – konzultujeme je s rodiči. Následně v adaptačním období – kdy mohou rodiče s dětmi ve škole zůstat, účastnit se vzdělávání dětí a také zvolit potřebnou délku adaptace. V dalším průběhu pobytu dítěte ve škole se mohou při ranních i odpoledních činnostech účastnit činností svých dětí. S výsledky prací dětí jsou rodiče pravidelně seznamováni na nástěnkách a výstavkách a při vzájemných konzultacích.

Rodiče mají možnost podílet se na dění a akcích ve škole. Mnoho rodičů pomáhá mateřské škole materiálně, finančně i technicky zajišťovat provoz školy.

Akce probíhají napříč celou školou, v cílených skupinách, ale i v jednotlivých třídách. Různorodá skladba témat poskytuje všestranný rozvoj dětí a stává se strategií pedagogických pracovníků.

Spolupráce s veřejností (škola x dítě x rodina x další organizace) je zásadní filozofií mateřské školy – kdy grafická vizualizace ŠVP PV MŠ poukazuje na spojení kořenů „Jablůňky“ – která ve svých kořenech znázorňuje školu a rodinu (veřejnost) – kdy propojením kořenů vzrůstá do pevného kmene a koruny – která vychází z pevné a aktivní spolupráce, sounáležitostí – a vede k aktivnímu a kvalitnímu poznávání a poznání.

Plánované dopolední či odpolední akce s rodiči nám umožňují prohlubovat vztahy s rodinou. Žádné informace získané o rodině nejsou zveřejňovány, slouží pouze pro interní potřebu školy za účelem výchovně vzdělávacího působení.

Příklady společných tematických akcí v MŠ Jablůňka:

- Tematické tvořivé dílničky, společné workshopy – (např. vánoční zdobení perníčků, společné besídky či setkávání s rodiči, výroba draka apod.).
- Den matek – společně strávené odpoledne
- Pasování na školáka – slavnost předškoláků
- Zapojení rodičů při různých aktivitách školy (výlety do přírody, soutěže apod.).

- Tematická setkávání rodičů s odborníky (logopedická prevence, ...)

4.3 Organizace

Předškolní vzdělávání v MŠ Jablůňka se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.

Přijímání dětí do mateřské školy je v kompetenci ředitelky školy.

Je dáno zákonem č.561/2004 Sb., školský zákon §34 odst. 3, ve znění posledních předpisů. Ředitelka MŠ Jablůňka rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. **Každý rok stanovuje rada Statutárního města Liberce jednotný termín „zápisu“ – „Přijímání žádostí k předškolnímu vzdělávání“ dětí do mateřských škol v Liberci pro následující školní rok.**

- **Povinné předškolní vzdělávání**

Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte (platné od 01. 01. 2017) Pokud nepřihlásí zákonný zástupce dítě k povinnému předškolnímu vzdělávání, dopustí se přestupku podle § 182a školského zákona. Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává ve spádové mateřské škole (Mateřská škola „Jablůňka“, Liberec, Jabloňová 446/29, příspěvková organizace), pokud se zákonný zástupce nerozhodl pro jinou mateřskou školu nebo pro individuální vzdělávání dítěte.

Zákonný zástupce je povinen zajistit povinné předškolní vzdělávání formou pravidelné denní docházky v pracovních dnech. Rozsah povinného předškolního vzdělávání je stanoven na 4 hodiny denně. **Ředitelka mateřské školy „Jablůňka“ stanovila rozsah povinného předškolního vzdělávání v čas 8:00 – 12:00.**

Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech, které připadají na období školních prázdnin. Zůstává ale právo dítěte vzdělávat se v mateřské škole po celou dobu provozu, v němž je vzděláváno.

Zákonní zástupci mají povinnost zajistit, aby dítě, které plní povinné předškolní vzdělávání, docházelo řádně do školy. Zanedbává-li péči o povinné předškolní vzdělávání, dopustí se tím přestupku podle § 182a školského zákona.

- **Individuální vzdělávání dítěte**

Zákonný zástupce dítěte, které bude plnit povinnost předškolního vzdělávání dítěte, je povinen oznámit tuto skutečnost ředitelce spádové školy. Oznámení je povinen učinit nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku, kterým začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Ředitelka školy předá zákonnému zástupci dítěte přehled oblastí, v nichž má být dítě vzděláváno a zároveň dohodne se zákonným zástupcem dítěte způsob ověření (přezkoušení), termíny ověření, včetně náhradních termínů. Zákonný zástupce dítěte je povinen zajistit účast dítěte u ověření.

Ředitelka mateřské školy ukončí individuální vzdělávání dítěte, pokud zákonný zástupce dítěte nezajistil účast dítěte u ověření, a to ani v náhradním termínu.

Výdaje spojené s individuálním vzděláváním dítěte hradí zákonný zástupce dítěte, s výjimkou speciálních kompenzačních pomůcek a výdajů na činnost mateřské školy, do níž bylo dítě přijato k předškolnímu vzdělávání.

- **Vnitřní uspořádání o organizace**

Provozní doba MŠ Jablůnka je v čase 6:30 – 17:00. V mateřské škole jsou čtyři heterogenní třídy s maximálním počtem 24 zapsaných dětí. Třídy mateřské školy jsou pojmenovány tematicky a vycházejí z názvu školy „Jablůnka“

- **A1 „Červené jablíčko“**
- **A2 „Modré jablíčko“**
- **B1 „Žluté jablíčko“**
- **B2 „Zelené jablíčko“**

Provoz a ranní scházení do tříd v jednotlivých pavilonech je zahájen vždy od 6:30 v označené třídě dle organizačního schématu. Děti se scházejí zpravidla do 8:00, kdy dochází k zahájení vzdělávání dle organizace jednotlivých tříd. Provoz po 16:30 je situován do Pavilonu B – třídy B2, kam jsou děti převáděny, a kde se v tomto čase rozchází.

Omlouvání dětí je stanoveno nejpozději do 8:00 daného dne nepřítomnosti, a to telefonicky, osobně či přes aplikaci Správa MŠ.

Denní řád MŠ Jablůňka je dostatečně flexibilní a umožňuje reagovat na aktuální rozpoložení dětí a jejich potřeby. V rámci organizace mateřské školy může docházet ke slučování tříd v době poledního odpočinku, a to děti zpravidla ze tříd A1 a A2 a děti ze tříd B1 a B2. Ke slučování dětí je v MŠ přistupováno pouze v případě nutnosti (personální oslabení pro nemoc, ...).

Vzhledem k rozpisu pracovní doby pedagogických pracovníků lze děti organizovat do menších celků a dětem tak „umožnit“ větší individuální péči. Pravidelnou aktivitou pro podporu školní zralosti předškoláků je tzv. školní klubík „Školáček“ – aktivity pro podporu úspěšného přechodu z MŠ do ZŠ.

4.4 Životospráva

MŠ Jablůňka propaguje zdravý životní styl se zaměřením na celkovou pohodu prostředí, zdravé a smysluplné učení a vzájemnou otevřenost – partnerství. V mateřské škole je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který vychází ze Školního řádu a z dílčích provozních řádů, jenž vychází z místních podmínek. Řády jsou provázány tak, aby byly zároveň natolik pružné a flexibilní, a aby současně umožňovaly organizaci činností v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci v každodenním vzdělávání (aby rodiče mohli své děti přivádět podle svých možností, aby bylo možné reagovat na neplánované události v životě školy a podobně). **Děti se také podílejí na přípravě ke stolování – samostatnost při přípravě svačinek, využití centra aktivit Domácnost – příprava pokrmů)**

Naším cílem je, aby stolování dětí vnímaly také jako společenský akt, proto většinou děti stolují společně najednou, ale je možné dle organizace jednotlivých tříd využívat tzv. průběžné svačiny – inspirované programem Začít spolu.

4.5 Věcné podmínky

Všechny základní podmínky, které je třeba při předškolním vzdělávání dětí dodržovat, jsou legislativně vymezeny příslušnými právními normami (zákony, vyhláškami, prováděcími právními předpisy). Všechny podmínky vzdělávání popisují konkrétní podobu předškolního

vzdělávání v naší mateřské škole v dílčích třídních programech předškolního vzdělávání (dále TVP PV).

Materiální a technické podmínky v naší mateřské škole jsou řešeny ve dvou rovinách

- 1. Na úrovni ekonomických a provozních možností mateřské školy**, tzn., že konkrétní požadavky zaměstnanci řeší pravidelně s ředitelkou školy na základě krátkodobých a střednědobých plánů (zajištění a obnova dětského nábytku podle antropometrických požadavků, tělocvičného nářadí a náčiní, vybavení pro odpočinek dětí – lehátka, ložní prádlo, relaxační koutky, pomůcky, hračky, materiály a doplňky, jejich umístění, přístupnost, uložení, estetický, nezávadný a bezpečný vzhled, vybavenost zahrady, efektivní využívání pedagogů i dětmi, zajištění čistoty a bezpečnosti).
- 2. Na úrovni spolupráce ředitelky školy se zřizovatelem**, kdy jsou případné nedostatky průběžně a plánovaně odstraňovány, tzn. na základě „Plánu oprav na příslušný školní rok“, rekonstrukcí a investičních akcích (vyhovující prostorové podmínky a uspořádání pro skupinové i individuální činnosti dětí ve třídách, hernách, přilehlých prostorách, na zahradě, jejich vybavenost a bezpečnost, sociální vybavenost, nezávadnost podlahových materiálů, omítek a jiných stavebních materiálů, zdravotně nezávadné hygienické zařízení, prostorové uspořádání, bezbariérový přístup do budovy, hlučnosti, teploty a vlhkosti vzduchu, eliminace alergizujících či jedovatých rostlin v areálu školy (bříza, údržba trávníků a sekání travin na zahradě).

Strategický záměr: ředitelka školy operativně a bez zbytečných časových průtahů zajišťuje na obou úrovních splnění věcných podmínek pro kvalitní poskytování předškolního vzdělávání.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Vize a cíle vzdělávacího programu „Vyrůstáme s Jablůňkou aneb Jablůňka a roční období od podzimu do léta“

„Společně s rodinou objevujeme radost z učení, připravujeme děti na život a předáváme hodnoty, které je povedou na jejich cestě“.

Toto motto zdůrazňuje důležitost spolupráce rodiny a školy, radost z objevování a výchovy dětí k hodnotám, které jsou pro život klíčové.

5.1.1 Cíle vzdělávacího programu

- **Společné vzdělávání pro všechny**

V mateřské škole Jablůňka klademe aktivní důraz na dobré vztahy, založené na vzájemné důvěře a respektu mezi dětmi. Jsou maximálně respektovány potřeby všech dětí s ohledem na socio-kulturní prostředí. Rozmanitost vnímáme jako významný díl naší společnosti. Vytváření příležitostí je prostor, kdy děti mohou být samy sebou a zároveň prostor pro vzájemnou spolupráci.

- **Aktivní zapojení dítěte**

V mateřské škole Jablůňka klademe důraz na učení prožitkem. Využíváme možnosti různých zdrojů a informací, které děti mohou využívat při vlastních činnostech. Vedeme děti k objevování, experimentování, týmové spolupráci, jejichž nedílnou součástí je společné plánování a hodnocení. Zaměřujeme se na rozvoj kompetencí. Cílem je probouzet v dětech motivaci k celoživotnímu vzdělávání, nebát se chyb „*Chyby jsou darem, protože nás učí, jak dělat věci lépe*“.

Strategický záměr

Podporovat kooperativní učení dětí

Prohlubovat schopnost formativního hodnocení dětí

Podporovat možnosti využití rozmanitých strategií řešení problémů

- **Učení v souvislostech**

Vzdělávání v mateřské škole Jablůnka je uskutečňováno pomocí podnětného prostředí uspořádaného do center aktivit, které jsou vytvořeny ve všech třídách školy. Činnosti s dětmi společně plánujeme. Plánování vychází z reálných životních situací, které vedou děti k porozumění světa a umění vlastního kritického úsudku.

- **Rodiče a komunita – vítanými partnery**

V mateřské škole Jablůnka jsou rodiče nedílnou a vítanou součástí celého výchovně vzdělávacího procesu. S rodiči aktivně spolupracujeme a vítáme jejich podněty k průběhu vzdělávání. Vytváříme společné akce jako jsou například oslavy, tematické dny, podílení se na zvelebování prostor školy, podněty k dalšímu vzdělávání, pořádáme odborná setkávání pro rodiče, využíváme nabídky rodičů k exkurzím a výletům a další.

„Otevřená komunikace s rodiči – je pro nás základem pro zdárný rozvoj dětí“.

5.1.2 Profilace školy

Naše mateřská škola Jablůnka se inspirová vzdělávacím programem Začít spolu, který staví na demokratických hodnotách, respektu k jedinečnosti každého dítěte, spolupráci, partnerství s rodinou a širší komunitou ve vzdělávání dětí.

Cílem programu Začít spolu je vést děti k samostatnosti, kritickému myšlení, schopnosti rozhodovat se a nést odpovědnost za svoji volbu. Podporovat tvořivost, přizpůsobení se vůči změnám a podporovat zájem o ostatní a svět kolem nás.

5.2 Vzdělávací strategie využívané k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotnostech

V mateřské škole Jablůňka se ve vzdělávacích strategiích inspirováme programem Začít spolu. Podporujeme samostatnost u dětí. Mezi hlavní činnosti patří hra – jako spontánní činnost, dále klademe důraz na nepřímo řízené činnosti, které převažují nad činnostmi řízenými.

A v aktivitách vytváříme prostor pro rozvoj klíčových kompetencí a základních gramotností.

5.2.1 Struktura dne MŠ Jablůňka

- Ranní úkol
- Spontánní hry
- Svačina
- Ranní kruh
- Nepřímo řízené činnosti – centra aktivit
- Hodnotící kruh
- Pobyť venku
- Oběd
- Odpočinek a klidové činnosti
- Svačina
- Spontánní hry ve třídě/venku

5.2.2 Ranní úkol

Při příchodu do mateřské školy nabízíme rodičům a dětem zapojit se do ranního úkolu. Ranní úkol je připraven v prostorách šaten či tříd (dle organizace jednotlivých tříd – prezentován na magnetické nástěnce, stojanech na tabule apod.). Jedná se o časově nenáročnou aktivitu, která doplňuje a provází témata, o kterých se děti aktuálně ve třídách učí.

Témata se mohou v každé třídě lišit, a to na základě společného plánování v jednotlivých skupinách dětí a učitelek. Ranní úkol je rituál, který usnadňuje vstup do třídy a vytváří prostor pro spolupráci mezi rodičem a dítětem a jedná se o zcela dobrovolnou aktivitu.

5.2.2.1 Ranní úkol v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

○ **Kompetence k učení**

Ranní úkol je jednoduše formulovaná aktivita, při které rodič přečte dítěti zadání, které je předloženo tak, aby mu dítě porozumělo a mělo možnost využít řešení, které uplatňuje na základě svých již získaných poznatků a zkušeností. Činnost podporuje soustředění a spolupráci mezi dítětem a rodičem.

○ **Kompetence komunikační**

Při plnění ranního úkolu vytváříme příležitosti ke komunikaci mezi rodičem a dítětem. Úkol podporuje různé způsoby vyjadřování – slovní, výtvarné, pantomimické, aj.

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Ranní úkol pomáhá rozvíjet dítěti silné stránky, svůj názor, rozvíjet zájmy a vytváří příležitosti k podpoře vlastní sebedůvěry.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Při realizaci ranního úkolu volíme ve třídách takové aktivity, které vedou k naplňování očekávaných výsledků učení. Příkladem jsou aktivity, kdy má dítě například vybrat předměty a přiřadit je podle určitých kritérií, vyřešit jednoduchou hádanku, přiřazovat symboly k pravidlům, vyhledat cestu v labyrintu, pojmenovat předměty, určit jejich vlastnost a další.

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Ranní úkol je aktivita časově nenáročná a přináší dětem možnost nabízenou činnost začít i dokončit.

○ **Kompetence k řešení problému**

Ranní úkol přináší dětem možnosti procvičovat získané poznatky, umět pracovat s chybou, pracovat s různými zdroji, hledat a vymýšlet různé varianty řešení.

○ **Kompetence kulturní**

Obsah naplňování ranního úkolů nabízí rovněž zaměření na kulturní události – návštěva divadel, muzea, galerií apod. Vychází také z tradic, a to nejen u nás, ale i v různých zemích.

○ **Kompetence digitální**

Při plnění ranního úkolu využíváme a posilujeme u dětí schopnost využívat digitální technologii, které je mohou využívat při řešení aktivity (k nabídce předkládáme a využíváme: tablet, interaktivní tabuli, mluvící skřípce, na který je úkol namluven, a dítě si ho samostatně obsluhuje, digitální programovací hračky, interaktivní Albi tužku, aj.)

- **Čtenářská gramotnost**

Způsob zadávání ranního úkolu je předkládán v písemné formě – kdy rodič dětem zadání předčítá anebo v digitální audio verzi – kdy si dítě zadání úkolu může obsloužit samo. Děti naslouchají instrukcím k zadání a na základě porozumění zadání plní.

Ranní úkol má ustálený grafický formát – na základě toho se dítě se učí a poznává různé symboly, piktogramy a znaky, které mají určitý význam a funkci.

- **Matematická gramotnost**

Při zadávání ranního úkolu směřujeme k rozvoji předmatematických dovedností. Úkoly jsou připravovány tak, že dítě má možnost třídít, párovat, kombinovat, plnit úkoly dle daných kritérií, sestavovat dle předlohy, aj.

5.2.3 Spontánní hry

V mateřské škole „Jablůňka“ klademe důraz na to, aby děti měly při vstupu do třídy možnost volné, spontánní hry. Děti si vybírají a samostatně volí činnosti, které je zajímají (stavby z kostek, výtvarné aktivity, hry s divadlem, prohlížení knih, a další).

Vzhledem k tomu, že hra je nejpřirozenější aktivitou k rozvoji učení dětí v předškolním věku – klademe důraz na dostatečný prostor pro spontánní hru.

Spontánní hry se odehrávají v prostředí třídy, které jsou strukturované do center aktivit, které jsou ve třídách označeny symboly a piktogramy, které napomáhají dětem rozpoznávat jejich funkci a význam.

5.2.3.1 Spontánní hry v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

- **Kompetence k učení**

V mateřské škole „Jablůňka“ je prostor každé třídy tvořen jedenácti centry aktivit, které umožňují dětem realizovat rozmanité spontánní činnosti a hry. Tyto činnosti a hry podněcují v dětech schopnost seberealizace, objevování a poznávání světa. Při hrách se používá strategie pokusu a omylu. Děti využívají získané poznatky a zkušenosti v praktických situacích, které při hrách vznikají.

○ **Kompetence komunikační**

Spontánní hry a činnosti jsou velmi cenné pro vytváření prostoru pro komunikaci vzájemně mezi dětmi a mezi dětmi a dospělými. Děti se domlouvají, kladou si otázky a vyjadřují se dalšími způsoby (mimika, haptika, gestikulace, vizuální sdělovací systémy, aj.)

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Spontánní činnosti vnímáme jako velmi podstatné pro příležitosti k chápání a objevování sebe sama a navazování a prohlubování vztahu s ostatními – vrstevníci a dospělí. Dítě vyjadřuje své názory, učí se žádat o pomoc, projevuje svou empatii a ohleduplnost k druhým, učí se žít v souladu a respektu k stanoveným pravidlům či se učí se odmítat jemu nepříjemné chování a komunikaci, aj.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Při spontánní hře se dítě učí přijímat zodpovědnost za svá rozhodnutí (výběr hry, s kým si bude hrát, respektování dohodnutých pravidel – uklízení pomůcek a hraček po hře – každá věc má ve třídě své místo, požádat o pomoc, pokud si „nevím rady“).

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Ve třídách mají děti možnosti a příležitosti k rozvoji vlastních nápadů. Sami si mohou navrhovat a organizovat, co k jejich realizaci potřebují. V prostorách třídy mají děti velké množství podnětů k rozvoji pracovních činností.

○ **Kompetence k řešení problému**

Při spontánních hrách a činnostech jsou poskytovány a uzpůsobeny prostory tříd v centrech tak, aby děti mohly samostatně experimentovat, bádát a objevovat – pracovat s chybou – hledat adekvátní řešení, které vede k cíli. Centra jsou vybavena rozmanitými pomůckami a zdroji informací – autentických, tištěných, digitálních, ze kterých mohou děti čerpat.

○ **Kompetence kulturní**

Při spontánních hrách a činnostech mají děti prostor pro realizaci aktivit a tvůrčích činností, které vedou k možnosti vyjadřovat se uměleckými prostředky, vytvářejí příležitosti pro společnou hru, spolupráci.

Všechny třídy mateřské školy jsou heterogenní – a to i s ohledem na jazykové, náboženské, kulturní, věkové a další jedinečnosti dětí.

○ **Kompetence digitální**

Při spontánních hrách mají děti možnosti využívat pro rozvoj učení digitální pomůcky – třídy jsou vybaveny programovacími hračkami, Albi knihami s Albi interaktivní tužkou,

tablety, třídy A2, B1, B2 – jsou vybaveny interaktivními tabulemi, děti využívají digitální mikroskopy, ...)

- **Čtenářská gramotnost**

Jednotlivé třídy mateřské školy jsou vybaveny pomůckami, které u dětí rozvíjejí předčtenářské dovednosti. Děti mají k dispozici pomůcky jako: časopisy, knihy, razítka, didaktické jazykové hry, psací potřeby, obrázkové návody, jmenovky dětí, tablet, ...)

- **Matematická gramotnost**

Jednotlivé třídy mateřské školy jsou vybaveny pomůckami, které u dětí rozvíjejí matematické dovednosti. Materiály a pomůcky napomáhají dětem třídit, kombinovat, porovnávat, konstruovat, sestavovat, ... Děti mají k dispozici pomůcky jako: deskové a karetní hry, hlavolamy, rébusy, manipulativa (přírodniny, korálky,...), měřidla (váhy, baňky, metr, ...), stavebnice, kostky, návody k aktivitám a činnostem různého zaměření (recepty, hudební záznamy, plánky k stavebnicím, ...)

5.2.4 Svačina

Svačina v MŠ Jablůňka probíhá s respektem k individuálním potřebám dětí – je prostorem k rozvoji sebeobslužným činnostem a samostatnosti. Organizace svačiny je respektována dle uvážení jednotlivých tříd – realizována může být jako společný třídní akt, kdy děti stolují společně v stanoveném čase, či jako svačina průběžná inspirovaná programem Začít spolu, kdy se děti u svačiny průběžně střídají.

Během svačiny mají děti možnost si pečivo samostatně namazat libovolným množstvím pomazánky, vybrat si z pestré nabídky ovoce a zeleniny, vybrat a nalít si nápoj podle svých aktuálních preferencí a chuti. Pitný režim je k dispozici celý den.

5.2.4.1 Svačina v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

- **Kompetence k učení**

Svačina v MŠ podporuje příležitost uplatňovat předchozí získané zkušenosti a poznatky v praktických situacích. Děti jsou seznámeny s pravidly na jejichž základě funguje sebeobsluha při svačině (příprava nádobí, manipulace s nožem při přípravě svačiny, nalévání nápoje, ...).

- **Kompetence komunikační**

Svačina a stolování je společenskou událostí, která přináší prostor pro komunikaci mezi sebou.

- **Kompetence osobnostní a sociální**

Svačina napomáhá možnost trénovat společenská pravidla při stolování. Poskytuje prostor rozeznávat vhodné a nevhodné chování a reagovat na ně. Je příležitostí k navazování vztahů mezi dětmi.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Pokud mají děti prostor svačiny, která je realizována formou sebeobsluhy – poskytuje prostor pro zodpovědnost za svá rozhodnutí (nabrat si tolik jídla kolik sním,...), dále k respektování stanovených pravidel a společné fungování ve společenství v MŠ (úklid nádobí po stolování, když dítě do svačí, ...)

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Svačina a její příprava podporuje organizační schopnost u dětí.

○ **Kompetence k řešení problému**

Svačina poskytuje příležitost k řešení běžných situací, děti se zpravidla každodenně rozhodují, z jakých surovin si svačinu sestaví – mají možnost zkoumat, experimentovat, ochutnávat...

○ **Kompetence kulturní**

Při stolování mají děti možnost poznávat osobnostní i kulturní zvyklosti u dalších dětí. Každý má jiné stravovací návyky a potřeby (například vegetariánství, náboženské zvyky, ...).

○ **Čtenářská gramotnost**

Prostředí pro svačinu může být uspořádáno pomocí symbolů, které označují, co kam patří (místo na odkládání hrnků, ...) – děti se učí orientaci v prostoru, významu i funkci.

○ **Matematická gramotnost**

Svačina poskytuje prostor a možnosti rozvíjet povědomí o množství a počtech – příkladem může být například pokyn „Naber si tolik kolik piškot, hroznového vína, kolik znázorňuje kartička“, ...

5.2.5 Ranní kruh

V mateřské škole „Jablůňka“ v každé třídě s dětmi realizujeme ranní kruh, který vnímáme jako rituál a zároveň prostor pro pozdravení, sdílení zážitků, ... Děti se v něm učí vzájemně komunikovat, vzájemně si naslouchat, rozvíjí sociální a komunikativní kompetence.

V ranním kruhu společně osvojujeme vědomosti o aktuálním tématu, kterým se v daném období věnujeme. V závěru ranního kruhu učitelka představuje aktivity v centrech – a děti si dle svého zájmu aktivity vybírají – vyberou si svou jmenovku/značku a umístěním do centra svou volbu a zájem potvrdí.

Aktivity v centrech jsou dětem k dispozici i v odpoledním čase.

Strategický záměr

Předcházet konfliktu – zohledňovat, zda je v daném centru volné místo – respektovat, pokud není

5.2.5.1 Ranní kruh v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

○ **Kompetence k učení**

V ranním kruhu se děti společně s učitelkou věnují aktuálním tématům na dané období. Učitelky využívají evokační otázky, na základě, kterých děti formulují, co o daném tématu vědí – co by se chtěly naučit – co je zajímavé – na základě těchto poznatků společně navrhnou a plánují činnosti, které by se v daném období k danému tématu mohly realizovat.

Ranní kruh nabízí dětem příležitosti – k poznávání světa kolem sebe – záměrné soustředění na danou činnost a udržení pozornosti – rozvoj kritického myšlení.

○ **Kompetence komunikační**

V ranním kruhu dětem poskytujeme prostor pro aktivní komunikaci – je to prostor pro kladení otázek – hledání odpovědí – sdílení a vyjadřování přání, myšlenek, zkušeností. V ranním kruhu se učíme respektovat stanovená pravidla komunikace – když jeden mluví, ostatní naslouchají. Respektujeme i přání, že někdo mluvit nechce!

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Ranní kruh vnímáme jako prostor k rozvoji a navazování vztahů s ostatními. Vnímáme ho jako rituál, kde lze sdílet spoustu příležitostí – ranní uvítání, pozdravení, oslava narozenin, sdílení přání, zážitků, aj.

V ranním kruhu se vzájemně respektujeme, respektujeme domluvená pravidla komunikace (když jeden mluví, ostatní naslouchají – když někdo mluvit nechce – nemusí).

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

V mateřské škole vnímáme ranní kruh jako rituál, který přináší prostor pro diskusi. Jedná se o rituál, do kterého se děti každý den zapojují – v ranním kruhu denně poznáváme například kalendář – dny v týdnu – roční období – měsíce v roce, představujeme si nabídku aktivit a činností v centrech, vzájemně reagujeme na projevená přání, učíme se identifikovat nespravedlnost a reagovat na ní, aj.

Je to prostor pro respektování dohodnutých pravidel, která se učíme respektovat, která fungují a podporují společenství v mateřské škole.

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

V ranním kruhu se děti aktivně zapojují do společného plánování aktivit a činností. Respektujeme jejich nápady a zájem o různá témata – ve třídách se všichni podílí na společných rozhodnutích. Dle možností (vybavení tříd) děti mohou navrhopvat, jaké pomůcky, materiály k činnostem a jejich realizaci potřebují.

○ **Kompetence k řešení problému**

Při společné diskusi ke stanoveným tématům v ranním kruhu nabízíme ve třídách dětem materiály a zdroje – autentické, tištěné, digitální, audio, ..., ze kterých mohou čerpat a dosahovat informací. Na základě položených otázek a přiložených zdrojů se děti učí vzájemně spolupracovat, být kreativní a tvořivý a na základě toho se učit vyhledávat řešení problémů.

○ **Kompetence kulturní**

V mateřské škole maximálně respektujeme heterogenitu dětí – tzn. rozdílnost v tradicích jednotlivých rodin – jejich kulturní, jazykové a náboženské rozmanitosti. Na základě těchto rozmanitostí se děti učí seznamovat se s kulturním okolím a přijímat jeho pestrosti.

Ranní kruh je pro nás příležitostí rozvíjet u dětí tvůrčí kreativitu a reagovat na nejružnější kulturní a umělecké podněty, jako mohou být hudební ukázky, zhlédnutí videí s kulturní tematikou, reagovat pantomimicky, pohybově – tancem, ...

○ **Kompetence digitální**

V mateřské škole vnímáme dobu digitálních technologií, jako nedílnou součástí doby. V tomto prostoru dětem předkládáme možnost využívat digitální technologie k poznávání světa kolem sebe (využíváme fotografie, prezentaci, interaktivních tabulí, tabletu, interaktivních a programovacích hraček, ...).

Digitální dobu vnímáme jako přínosnou, ale zároveň dbáme na prevenci a rizika, která digitální svět přináší a využíváme rovněž příležitosti představovat v rozhovorech i možná rizika, která sebou přináší.

○ **Čtenářská gramotnost**

V ranním kruhu aktivně vytváříme prostor pro rozvoj čtenářské gramotnosti – s dětmi v něm sdílíme práci s texty – knihami, časopisy, předčítáme z knih, ... Na základě toho děti mohou reagovat, soustředně naslouchat, vyjadřovat se k příběhu, k jednání postav, vymýšlet a dokončovat děj,

Práce s knihami, časopisy apod. přináší dětem možnosti učit se rozlišovat symboly a piktogramy a porozumět jejich významům (symboly k počasí, centrům aktivit, pravidlům, emocím, ...).

Čtenářské dovednosti rozvíjíme v rámci každodenních rituálů.

o **Matematická gramotnost**

V ranním kruhu aktivně předkládáme dětem činnosti pro rozvoj matematické gramotnosti – činnosti, kde mohou třídit, porovnávat kombinovat, uspořádat podle vlastností a dalších kritérií, orientovat se v prostoru a rovině, pojmenovávat prostorové vztahy, ... Matematické dovednosti rozvíjíme v rámci každodenních rituálů.

Strategický záměr

Centra aktivit – posilovat uvědomění – počet center, která jsou daný den otevřena – uvědomění si počtu míst v jednotlivých centrech – respektování stanovených pravidel rozdělování do center – předcházení konfliktu

5.2.6 Nepřímo řízené činnosti – centra aktivit

V jednotlivých třídách jsou vytvořena centra aktivit (inspirovaná programem „Začít spolu“). Jednotlivá centra aktivit jsou spojovníkem nepřímo řízených činností, a to na základě témat, která společně s dětmi plánujeme. V centrech aktivit vytváříme nabídku, na základě které si děti mohou vybrat činnost, dle svého zájmu a je koncipovaná, tak aby odpovídala zájmům a potřebám dětí – jako nástroj pro individualizaci ve vzdělávání.

Děti ve stanoveném čase pracují na různých zadáních v několika centrech – úkoly v centrech jsou stanoveny tak, aby je děti zvládly samostatně – vedly ke spolupráci – a hledaly způsoby řešení. Důležitý je proces – nejen výsledek činnosti. Činnosti v centrech vedou děti k rozvoji klíčových kompetencí pro další učení a život.

Strategický záměr

Centra aktivit – posilovat uvědomění – počet center, která jsou daný den otevřena – uvědomění si počtu míst v jednotlivých centrech – respektování stanovených pravidel rozdělování do center – předcházení konfliktu

5.2.6.1 Nepřímo řízené činnosti v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

- **Kompetence k učení**

Nepřímo řízenými činnostmi vytváříme dětem v mateřské škole prostor pro objevování a zkoumání. Děti využívají při činnostech a aktivitách strategie pokusu a omylu.

Strategický záměr

Děti si aktivity a činnosti v centrech vybírají dle svého zájmu, což podporuje jejich záměrné soustředění a udržení pozornosti

- **Kompetence komunikační**

Při činnostech v centrech v nepřímo řízených činnostech vytváříme dětem prostor a příležitosti pro vyjadřování a komunikaci. Děti mají na základě škály nejrůznějších aktivit možnosti vyjadřovat se – výtvarně, pohybově, pantomimicky, hudebně, slovně ... V centrech se učí vzájemně komunikovat, domlouvat se, vytvářet strategie řešení při plnění aktivit, respektovat se a zároveň mají možnosti využívat nejrůznější informační zdroje.

- **Kompetence osobnostní a sociální**

Při nepřímo řízených činnostech u dětí podporujeme a rozvíjíme příležitosti k navazování vzájemných vztahů. Vedeme děti k ohleduplnosti, respektování druhého, empatii, schopnosti domlouvat se ale také požádat o pomoc a rovněž umět odmítnout nepříjemné v chování či komunikaci ostatních. Děti se učí vyjadřovat vlastní názor, věřit samo sobě a uplatňovat své silné stránky.

- **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

V jednotlivých třídách vytváříme společně s dětmi pravidla, která je vedou ve společenství vrstevníků k zodpovědnosti za své jednání a rozhodování. Nepřímo řízené činnosti v centrech vedou děti k dodržování stanovených pravidel, což vede a přispívá k udržitelnému rozvoji (po dokončení činnosti děti uklízí pomůcky, respektují vrstevníky kolem sebe, komunikují domluvou apod.).

- **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Při nepřímo řízených činnostech vytváříme dětem prostor pro realizaci vlastní kreativity a uplatňování vlastních nápadů. Děti se v centrech učí zadané úkoly dokončovat – po dokončení si uklidit své pomůcky a prostor – vytváříme prostor pro pracovní návyky a dovednosti.

Strategický záměr

Více samostatnosti při vlastní organizaci při přípravě pomůcek a materiálů – společná domluva k postupu realizace, změnách a spolupráce.

- **Kompetence k řešení problému**

V centrech aktivit dětem vytváříme příležitosti řešit jednoduché problémové situace, které je vedou a podporují k vyhledávání vlastních způsobů řešení – děti mohou experimentovat, zkoumat, pracují s předloženými informacemi, samy informace vyhledávají například v knihách, časopisech, digitálních pomůckách či využívají autentické pomůcky a materiály.

Strategický záměr

Posilovat schopnost pracovat s chybou, která je přirozená součástí učení - **“Chyba není problém – chyba je cesta“**

- **Kompetence kulturní**

Nepřímo řízenými činnostmi v centrech vytváříme dětem možnosti a příležitosti vyjadřovat se umělecky, kreativně a rozvíjet tvůrčí schopnosti a dovednosti. Děti mezi sebou vzájemně komunikují, spolupracují, respektují rozmanitosti – kulturní, jazykové, osobnostní aj.

- **Kompetence digitální**

Při nepřímo řízených činnostech dětem vytváříme příležitosti pro rozvoj digitálních dovedností a inforatického myšlení či práce s algoritmy. Předkládáme jim digitální pomůcky. Mají možnost aktivně využívat tablety, interaktivní tabuli, robotické programovací hračky, Interaktivní tematické Albi knihy, interaktivní Globus, digitální mikroskopy, CD, mikrofony, digitální návody a postupy ... tyto pomůcky mohou využívat při svém objevování a hledání řešení činnosti.

- **Čtenářská gramotnost**

V jednotlivých centrech aktivně předkládáme dětem nepřímo řízené činnosti pro rozvoj čtenářské gramotnosti. Děti mají možnosti pracovat s knihami, časopisy, obrázkovými materiály, ... dle svého zájmu, či dle obsahu témat daného období. Učí se pracovat s texty – převyprávět děj příběhu, určovat děj dle časové posloupnosti, vytvářet vlastní příběhy, komiksy, plakáty.

Strategický záměr

Vytvořit ve třídách vizuální systém označení pomůcek a materiálů pro podporu orientace v centrech – vedoucí k porozumění jejich významu a funkci

- **Matematická gramotnost**

V jednotlivých centrech aktivně předkládáme dětem nepřímo řízené činnosti pro rozvoj matematické gramotnosti. Děti v aktivitách sestavují objekty dle předlohy, poměřují, určují

míru, množství, třídí a rozřazují dle kritérií, určují počet, vytvářejí grafické záznamy svých zjištění, orientují se v prostoru, aj.

5.2.7 Hodnotící kruh

Po nepřímo řízených činnostech v centrech se děti scházejí ve třídách na koberci v hodnotícím kruhu, kde mají možnost prezentovat výsledky své práce a svého zjištění – přichází reflexe. Děti se učí vyhodnocovat co se jim povedlo, co se jim nepovedlo, co se naučily, jak se jim pracovalo, s kým spolupracovaly apod. Děti jsou pomocí reflexe vedeny ke schopnosti vlastní sebereflexe a schopnosti hodnotit a ocenit práci druhého.

Strategický záměr

Posilovat formativní hodnocení v jednotlivých třídách – schopnost reflexe – sebereflexe

5.2.7.1 Hodnotící kruh v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

○ *Kompetence k učení*

Hodnotící kruh je pro děti prostor a příležitost vyjadřovat se a vyhodnocovat výsledky své práce – vlastní pokroky v učení – podporuje záměrné soustředění a pozornost. Hodnotící kruh vede také ke společnému reflektování výstupů mezi vrstevníky, dochází k další inspiraci a nabídce dalších podnětů k další práci, aktivitě.

○ *Kompetence komunikační*

V hodnotícím kruhu – po ukončení nepřímo řízených činností - děti společně komunikují výsledky své práce a celkový zažitý proces aktivit v centrech. Hodnotící kruh přináší a rozvíjí vlastní vyjadřování dětí, sdílení pocitů, myšlenek, přání. Děti se mohou vyjadřovat různými způsoby – slovně, pomocí emočních karet, pantomimicky, ... anebo dle vlastního přání a aktuálního rozpoložení nemusí sdílet výsledky práce vůbec.

Komunikace v hodnotícím kruhu má svá stanovená pravidla, která se děti učí respektovat – například když jeden mluví, ostatní naslouchají, ...

○ *Kompetence osobnostní a sociální*

Hodnotícím kruhem poskytujeme dětem příležitost, prostor a možnosti vyjadřovat vlastní názor. Děti se učí pojmenovat své silné stránky, umění ocenit sebe i druhé, posilovat získávat vlastní sebedůvěru.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Hodnotící kruh je významným časem, kdy děti posilují vzájemnou soudržnost a fungování ve společenství třídy v mateřské škole. Vzájemně komunikují, učí se respektovat jeden druhého (neskákat si do řeči, naslouchat si,...). Dítě vzájemně také sdílí postupy, které využily při aktivitách – jak individuálních, tak skupinových.

Hodnotící kruh je pro nás příležitostí a prostorem pro vytváření dobrého třídního klimatu a společného soužití.

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

V hodnotícím kruhu poskytujeme dětem možnosti a příležitosti vyhodnocovat výsledky své vlastní práce, ale rovněž možnosti ocenit výsledky činnosti druhého. Děti také vyhodnocují vlastní proces činnosti či mohou navrhnout a diskutovat na tím, co by k realizaci činnosti využily a potřebovaly v budoucnu, co by případně potřebovaly jinak.

○ **Kompetence k řešení problému**

V hodnotícím kruhu se děti učí pracovat s chybou. Na základě získaných zkušeností a možných chyb, mohou navrhnout jiné způsoby řešení pro příště. Učí se, že chyba může být cesta pro nalézání nového – lepšího řešení, které může vést k cíli.

○ **Kompetence kulturní**

Nedílnou součástí hodnotícího kruhu je pro nás poskytnout dětem příležitosti a možnosti prezentovat výsledky své práce z jednotlivých center (děti mohou zahrát ostatním nacvičené divadlo, mohou prezentovat výsledek své výtvarné činnosti, přehrát a zazpívat nacvičenou píseň, zatančit apod.). Děti mají možnost autentického projevu a zároveň vnímat své rozmanitosti – originalitu v uchopení zadání i výsledku činnosti ostatních).

○ **Kompetence digitální**

V hodnotícím kruhu mají děti prostor prezentovat výsledky své činnosti pomocí digitálních technologií – mohou využívat tablet, interaktivní tabuli, fotografie pořízené digitálním mikroskopem, ...)

○ **Čtenářská gramotnost**

V hodnotícím kruhu učitelky mohou využívat a klást vhodné otázky, které mají potenciál rozvíjet u dětí předčtenářské dovednosti, kdy vzniká příležitost vyhodnocovat a prezentovat výsledek a proces své realizované činnosti. Děti mohou využívat symboly, piktogramy, emotikony a pod, které jim mohou napomáhat hodnotit výsledky své činnosti.

- **Matematická gramotnost**

V hodnotícím kruhu učitelky mohou využívat a klást vhodné otázky, které mají potenciál rozvíjet u dětí předmatematické dovednosti, kdy vzniká příležitost vyhodnocovat a prezentovat výsledek a proces své realizované činnosti (užívat matematického jazyka – třídil jsem, vážil, měřil apod.).

5.2.8 Pobyt venku

V mateřské škole „Jablůnka“ považujeme pobyt venku jako za významnou příležitost pro poskytnutí dostatku volného pohybu a pohybové aktivity venku, poznávání přírody, badatelské či pěstitelské činnosti. Pro pobyt venku využíváme školní zahradu, která je součástí areálu školy či okolí mateřské školy, které nabízí prostor pro vycházky po okolí a do okolní přírody.

Školní zahrada je vybavena dvěma pískovišti a herními prvky (zahradní kuchyňka, houpačky, herní loď s klouzačkou, mlhoviště s herními prvky, koly, koloběžkami, odrážedla, míče, zahradní sezení pro děti, pěstitelské truhlíky jednotlivých tříd, společný záhon na květiny, kompostér, ...).

Strategický záměr

Vybudovat venkovní učebnu (znační venkovních center pomocí algoritmů, vybavení nábytkem, pomůckami).

Vybudovat vhodné zázemí pro ukládání zahradních pomůcek, vybavení (kol, koloběžek, ...).

5.2.8.1 Pobyt venku v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

- **Kompetence k učení**

Při pobytu venku vytváříme dětem příležitosti a možnosti pro přirozený zájem pro učení a poznávání světa, který je obklopuje. Pobyty venku vytváří dětem prostor učit se z reálných situací, a přitom uplatňovat získané poznatky (učit se pokusem a omylem, ...)

- **Kompetence komunikační**

Pobyty venku poskytuje dětem možnost komunikace – děti si společně domlouvají a komunikují jaké hry budou hrát, mohou se vyjadřovat různými způsoby. Prostor na zahradě je rozmanitý – děti mohou hrát pohybové hry, mohou se vyjadřovat kreativně – výtvarné a kreativní činnosti mohou realizovat na zahradním sezení, na zemi – kresba křídami, ...,

mohou se projevovat hudebně – poskytujeme jim hudbu z repro beden – tančí si, poslouchají hudbu, dramatizují si hry – hry na dopravní policii apod.

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Pobytem venku poskytujeme dětem možnosti vytvářet a prohlubovat vztahy s vrstevníky (i s ostatních tříd), objevovat sebe sama, své možnosti a limity. Při pobytu venku děti poznávají a učí se respektovat společná pravidla pobytu venku (na školní zahradě i mimo areál školy). Děti mají prostor pro vyjádření vlastního názoru, prostor pro empatii, prostor projevovat ohleduplnost vůči ostatním, ale rovněž možnost vyjádřit, co je jim příjemné a co ne.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Při pobytu venku posilujeme u dětí povědomí o přírodě a kladném vztahu k ní. Environmentální výchova je podstatnou součástí vzdělávání dětí v mateřské škole „Jablůňka“. Děti mají prostor vytvářet si při pobytu venku kladný vztah k živé i neživé přírodě. V každé třídě se společně starají o záhon, kam vysazují – bylinky, zeleninu, ...) Pečují o zahradu – zametají, pomáhají uklízet a udržovat zahradu, zalévají záhonky, pozorují hmyz a rostliny na zahradě apod.

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Pobyt venku – při vycházkách po okolí i na školní zahradě je příležitostí dětí vnímat změny v přírodě – změny v jednotlivých ročních obdobích (zbarvení listů na stromech zahrady, opadávání listů, rozdíly mezi jehličnatými a listnatými stromy, dělat pokusy se sněhem, pozorovat množství vody při dešti – její využitelnost, ...).

Děti mohou přizpůsobovat změnám své činnosti (na podzim hrabat listů, zazimovat zahradní hračky, záhonky, chystat zahradu na jaro, pozorovat změny přírody při vycházkách, pozorovat dění na ulici – bezpečnosti v dopravě, ...). Při těchto aktivitách mají děti prostor plánovat, domlouvat se, spolupracovat, inspirovat se reálnými situacemi z okolí, rozvíjet a realizovat své nápady – tím si vytvářejí základy pro pracovní dovednosti.

○ **Kompetence k řešení problému**

Pobyt venku je pro děti inspirací – je příležitostí inspirovat se reálnými situacemi, které jim okolní, venkovní svět nabízí. Nabízejí se jim autentické informace, situace a zdroje (rostliny, zvířata, lidé, budovy, dopravní prostředky, dopravní situace a pravidla – značení, algoritmy, piktogramy, život u řeky, sportoviště v okolí, ...). Tyto autentické zdroje podněcují v dětech tvořivost a touhu se jimi inspirovat, vycházet z nic při dalším objevování, bádání a zkoumání – řešení problému.

○ **Kompetence kulturní**

Pobyt venku je rovněž příležitostí seznamovat děti s kulturou a kulturním dění ve svém okolí. Děti mohou na školní zahradě realizovat rozmanité tvůrčí činnosti, mohou se tam realizovat hudebně, připravovat tam divadlo apod. Školní zahradu aktivně využíváme pro společná setkání a kulturní akce s rodiči rodinami dětí. Pořádáme zahradní slavnosti – Rozsvícení vánočního stroměčku, tematická zpívání a představení, Pasování na školáky, ...).

Mimo školu společně s dětmi realizujeme návštěvy muzeí, divadel, galerie apod.

○ **Kompetence digitální**

Pobyt venku nám pomáhá vytvářet pro děti příležitost využívat rovněž digitálních pomůcek a technologií k poznávání světa kolem sebe. Děti mohou například na základě fotografií – porovnávat reálné zdroje, které jim okolí přináší (porovnávat rostliny, budovy, prostředí v ročních obdobích – vytvářet koláže, pozorovat a reagovat na dopravní značení – semaforey, ...) vyžívat mikroskopy a lupy – pozorovat živou i neživou přírodu. Na školní zahradě i v okolí využívat materiály, které nabízí – například kamínky, klacíky, šišky, ... k rozvoji informatického myšlení, práci s algoritmy, šiframi.

○ **Čtenářská gramotnost**

Venkovní prostor poskytuje učitelkám v mateřské škole rovněž rozvíjet předčtenářské dovednosti u dětí, a to pomocí nepřímo řízených činností – děti si venku mohou prohlížet knihy, časopisy, vykládat si nad dějovými obrázky apod.

○ **Matematická gramotnost**

Venkovní prostor poskytuje učitelkám v mateřské škole rovněž možnost rozvíjet předmatematické dovednosti u dětí, a to pomocí nepřímo řízených činností – venek je přirozený prostor pro objevování, kombinování, porovnávání, měření, vážení, ...

Děti mohou sestavovat prostorové objekty, určovat vlastnosti, rozlišovat rovinné a prostorové útvary a pod – to vše s reálnými přírodninami a materiály, které na okolní svět nabízí (vážení kamínku, stavby z písku, měření rychlosti jízdy na koloběžce, měření délky klacíků, řazení klacíků podle délky, vyhledávání a určování - kdo de se nachází v prostoru zahrady apod.)

5.2.9 Oběd

Oběd v MŠ Jablůnka probíhá s respektem k individuálním potřebám dětí – je prostorem k rozvoji sebeobslužným činnostem a samostatnosti.

5.2.9.1 Oběd v klíčových kompetencích a základních gramotnostech

○ **Kompetence k učení**

V MŠ Jablůnka vedeme děti samostatnosti a sebeobsluže. Oběd v MŠ podporuje příležitost uplatňovat předchozí získané zkušenosti a poznatky v praktických situacích. Děti jsou seznámeny s pravidly na jejichž základě funguje sebeobsluha při obědě (příprava nádobí, manipulace s přibory, příprava pití, ...) Mohou si určit tolik kolik snědí.

○ **Kompetence komunikační**

Oběd a stolování je společenskou událostí, která přináší prostor pro komunikaci mezi sebou.

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Oběd napomáhá možnost trénovat společenská pravidla při stolování. Poskytuje prostor rozeznávat vhodné a nevhodné chování a reagovat na ně. Je příležitostí k navazování vztahů mezi dětmi.

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Pokud mají děti prostor svačiny, která je realizována formou sebeobsluhy – poskytuje prostor pro zodpovědnost za svá rozhodnutí a k respektování stanovených pravidel a společné fungování ve společenství v MŠ (úklid nádobí po stolování, když dítě do obědvá, ...)

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Oběd a její příprava podporuje organizační schopnost u dětí.

○ **Kompetence k řešení problému**

Oběd poskytuje příležitost k řešení běžných situací, děti – chystání prostírání, příboru a místa na stolování, ... – mají možnost zkoumat, experimentovat, ochutnávat...

○ **Kompetence kulturní**

Při stolování mají děti možnost poznávat osobnostní i kulturní zvyklosti u dalších dětí. Každý má jiné stravovací návyky a potřeby (například vegetariánství, náboženské zvyky, ...).

○ **Čtenářská gramotnost**

Prostředí pro oběd může být uspořádáno pomocí symbolů, které označují, co kam patří (místo na odkládání hrnků, talířů ...) – děti se učí orientaci v prostoru, významu i funkci.

○ **Matematická gramotnost**

Svačina poskytuje prostor a možnosti rozvíjet povědomí o množství a počtech – například vyjádřením potřeby kolik chce množství jídla, ...

5.2.10 Odpočinek a klidové činnosti

V čase po obědě nabízíme prostor pro odpočinek, který vychází vstříc individuální potřebám každého dítěte (poslech pohádky a odpočinek na lůžku, klidové činnosti

na lůžku/v prostorách ložnice, klidové činnosti v centrech aktivit, aktivity pro předškoláky – Klubík „Školáček“ – realizovaní 1x týdně určitého dne v týdnu).

5.2.10.1 *Odpočinek v klíčových kompetencích a základních gramotnostech*

○ **Kompetence k učení**

Odpočinek a klidové činnosti jsou příležitostí, kdy děti mohou uplatňovat předchozí zkušenosti z praktických situací (mohou si chystat lůžkoviny na své lůžko, uklízí lůžkoviny, ...)

○ **Kompetence komunikační**

Při klidových činnostech a o odpočinku děti respektují pravidla – naslouchají jeden druhému, respektují klidový režim a pravidla klidové komunikace (při četbě pohádky, při klidových činnostech – mluvíme potichu – respektujeme spící vrstevníky – nerušíme při odpočinku druhých, ...).

○ **Kompetence osobnostní a sociální**

Klidové činnosti a odpočinek dávají prostor pro rozvoj vnímání potřeb druhých a vzájemné empatie (děti, které nemají potřebu spánku přizpůsobují svou hru, tak aby nerušily, ...)

○ **Kompetence k občanství a udržitelnosti**

Děti se přijímají svá rozhodnutí a na základě své potřeby rozhoduje, zda po poslechu pohádky a chvilkovém odpočinku volí delší odpočinek či klidové činnosti. Při své volbě respektuje stanovená pravidla a práva druhých na klid při spánku.

○ **Kompetence k řešení problému**

Při klidových činnostech využíváme tištěné zdroje – četba pohádek, prohlížení časopisů, ... které děti mají k dispozici. Děti mohou také řešit jednoduché problémové situace na základě předchozí zkušenosti (natahování prostěradla, ...)

○ **Kompetence k podnikavosti a pracovní**

Děti se mohou domlouvat s kamarádem, kam a kde budou odpočívat, jaké klidové činnosti si společně zvolí – zda budou odpočívat vedle sebe, společně dělat klidové činnosti atd.

○ **Kompetence kulturní**

Čas klidových činností a odpočinků poskytuje prostor pro seznamování s uměleckou a kulturní rozmanitostí, a to díky předčítaným knihám, které jsou zaměřená na různá kulturní prostředí, prezentují jedinečnosti ostatních, ... Při klidových činnostech děti využívají například kreativní aktivity – kresba, tvoření, ...

○ **Kompetence digitální**

Při klidové činnosti je možné využívat digitální technologie pro rozvoj informatického myšlení – digitální Albi tužka, Tablet ... lze využívat možnosti regulace zvuku, či poslechová sluchátka, programovací včelka BEE BOOT, ...

○ **Čtenářská gramotnost**

Odpočinek a klidové činnosti poskytují prostor pro rozvoj čtenářské gramotnosti – pomocí četby – děti naslouchají, rozvíjí schopnost porozumět textu a zároveň je podporován pozitivní vztah ke čtení. Při klidových činnostech si děti mohou vybírat knihy a časopisy -prohlíží si, vypráví...

○ **Matematická gramotnost**

Odpočinek a klidové činnosti poskytují prostor pro rozvoj matematické gramotnosti – děti se mohou věnovat manipulačním a stolním hrám (pexeso, mozaiky, hlavolamy, ...) – při nichž třídí, řadí, porovnávají, kombinují a rozvíjí logické myšlení.

5.2.11 Svačina a spontánní hry ve třídě/venku

Při svačině a odpoledních spontánních hrách, ať už ve třídě nebo při pobytu venku na školní zahradě, mají děti příležitosti k rozvoji klíčových kompetencí a základních gramotností ve stejné intenzitě jako při spontánních hrách, svačině a pobytu venku jako v dopoledním čase.

Po svačině mají děti k dispozici prostory v centrech, kdy respektují společně nastavená pravidla jednotlivých tříd. Děti si mohou pokračovat v dopoledních započatých činnostech nebo si volně hrát dle vlastního výběru a zájmu. Před odchodem z mateřské školy si po sobě uloží pomůcky a hračky na určené místo a rozloučí se s dětmi a učitelkou, která ho předává zákonnému zástupci či osobě zmocněné k vyzvednutí dítěte.

5.3 Pedagogická diagnostika

V MŠ Jablůňka provádíme pedagogické diagnostikování, při kterém průběžně a systematicky prostřednictvím diagnostických metod a nástrojů (pozorování, diagnostický nástroj I-SOPHI, společná tvorba portfolia, ...), sledujeme, zaznamenáváme a vyhodnocujeme individuální pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích. Svá zjištění využíváme při plánování vzdělávací nabídky.

Své poznatky předáváme rodičům – poznatky o pokrocích v učení, vývoji a další možné podpoře dítěte k plynulému přechodu z mateřské školy do základní školy, o možnostech spolupráce se školskými poradenskými zařízeními a dalšími odborníky.

5.3.1 Pozorování

Při pedagogické diagnostice využíváme metodu pozorování. Průběžně a systematicky během celého dne sledujeme pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích.

Záměrné pozorování provádíme zejména během spontánních her a samostatných činností dětí, ale také při nepřímo řízené činnosti dětí v centrech aktivit. Tyto situace nám poskytují autentické situace pro pozorování dětí (jejich dovednosti, schopnosti, silné stránky, ...) v nichž fungují samostatně a máme při nich prostor pozorovat, jak se dítě projevuje, co už dovede a co potřebuje.

5.3.2 Záznam

Pomocí metod a nástrojů pedagogického diagnostikování průběžně a systematicky zaznamenáváme pokroky dětí směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích. Záznamy nám pomáhají získat komplexnější přehled o dovednostech dítěte, systematicky sledovat jeho pokroky v učení a lépe porozumět individuálním potřebám dítěte i potřebám celé skupiny.

Metody záznamů pedagogické diagnostiky

- Krátké záznamy / lístečky ze záměrného pozorování či rozhovorů s dítětem při jeho hře. K zachycení podnětů z pozorování používáme popisný jazyk.
- Záznamové bloky – průběžné záznamy k postřehům plynoucím z pozorování
- Záznamové archy – diagnostický nástroj I-SOPHI
- Fotografie
- Informace od rodičů – vstupní dotazník
- Výstupy prací dítěte vybrané dítětem i učitelem (malby, kresby, grafomotorické listy, vystřihovánky, skládky, ...)

Zaznamenané a nasbírané informace o dítěti dokladujeme v diagnostickém portfoliu. Shromažďujeme záznamy o dítěti vedené odděleně a práce dítěte, které odrážejí pokroky v jeho učení i zážitky z MŠ. Na jejich výběru se podílejí děti i rodiče.

5.3.3 Vyhodnocení

Pokroky dětí vyhodnocují pedagogové průběžně a systematicky směrem k očekávaným výsledkům učení ve vzdělávacích oblastech a klíčových kompetencích. Každodenním sdílením postřehů z pozorování s kolegy diskutujeme o dalších možnostech úpravy a přizpůsobení podmínek a vzdělávací nabídky.

V rámci nepřímé pedagogické činnosti analyzujeme své záznamy o dětech i výsledky jejich prací nasbírané v diagnostickém portfoliu. Na základě toho plánujeme aktivity pro celou třídu i podpůrná opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami i děti nadané.

Pokroky vyhodnocujeme s dětmi individuálně i skupinově. Děti se podílejí na hodnocení svého učení každý den v hodnotícím kruhu i průběžně prostřednictvím práce se svým portfoliem, které je pro ně volně dostupné.

Práce s portfoliem dává dětem možnost mít radost z vlastních pokroků a je účinným nástrojem k jejich sebehodnocení. Rodičům poskytujeme možnost využít individuální schůzky s rodiči a dítětem nebo učitelem a rodičem, při nichž s pomocí diagnostického portfolia diskutujeme o pokrocích dítěte, navrhujeme další postupy jeho podpory, popřípadě navrhujeme doporučení pro spolupráci s poradenskými zařízeními.

5.4 Způsob zajištění individualizace vzdělávání dětí na základě jejich potřeb, možností a zájmů

V MŠ Jablůnka naplňujeme myšlenky individualizovaného vzdělávání orientovaného na osobnostní rozvoj dítěte, který staví na respektu k jeho jedinečnosti. Individualizaci ve vzdělávání naplňujeme v každodenním životě prostřednictvím podmínek, které k realizaci předškolního vzdělávání vytváříme, obsahu vzdělávání i vzdělávacích strategií, které využíváme.

5.4.1 Podmínky předškolního vzdělávání podporující individualizaci:

Psychosociální podmínky

- Dáváme dětem prostor podílet se na vytváření společných pravidel, což podporuje jejich pocit bezpečí, děti rozumí, jaké jednání se od nich očekává
- Každodenně zařazujeme rituály, které podporují pocit bezpečí a sounáležitosti se skupinou

- Pracujeme v ustálené struktuře dne, která je pro děti předvídatelná, podporuje naplňování potřeby bezpečí, jistoty, struktury a řádu u každého dítěte.
- Poskytujeme možnost volby, aby si každé dítě na základě svých potřeb, zájmů a aspirací mohlo vybrat a zažít úspěch. Možnost volby umožňujeme v mnoha rovinách – výběr aktivity, účast na aktivitách, spolupráce na dění ve třídě.
- Dbáme na osobní soukromí dětí, součástí interiéru tříd je místo pro relaxaci, odpočinek, prostor pro bytí “sama se sebou”.
- Respektujeme rozhodnutí dítěte, zda se zúčastní společných činností.

Spolupráce školy s rodinou

V MŠ Jablůnka vytváříme podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami. Součástí je adaptace dítěte s rodičem v prvním týdnu docházky dítěte a dle potřeby. Sbíráme od rodičů informace o dítěti (nejčastěji prostřednictvím dotazníku, individuálních rozhovorů) s cílem zjistit zájmy, záliby, silné stránky a jedinečnosti dítěte. Tyto informace nám slouží k hlubšímu porozumění osobnosti dítěte, umožňují nám přizpůsobit podmínky a vzdělávací nabídku jeho potřebám.

Organizace

Každý den poskytujeme dětem dostatek prostoru pro volnou hru, spontánní a nepřímou řízené činnosti, v nichž všechny děti (včetně dětí se speciálními potřebami) mají možnost vycházet ze svého zájmu, vnitřní motivace, uplatnit své schopnosti, pracovat svým tempem a stylem. Tyto činnosti převažují nad činnostmi řízenými, což považujeme za nezbytnou podmínkou pro individualizované vzdělávání.

Životospráva

Ve stravování nabízíme – během svačiny – dětem možnost si pečivo samostatně namazat libovolným množstvím pomazánky, vybrat si z pestré nabídky ovoce a zeleniny. Nápoj si děti také mohou vybrat podle svých aktuálních preferencí a chuti. Pitný režim je k dispozici také celý den.

Během oběda dáváme dětem prostor si připravit prostírání, nalít nápoj, samostatně si dojít pro druhý chod, odnést použité nádoby ..., čímž respektujeme jejich individuální potřeby a podporujeme jejich samostatnost.

V průběhu dne mají děti k dispozici prostor odpočinout si v relaxačním klidovém koutku. Mohou rovněž uspokojit potřebu pohybové aktivity (v centru aktivity Pohyb).

V čase po obědě nabízíme prostor pro odpočinek, který vychází vstříc individuální potřebám každého dítěte (odpočinek na lůžku, klidové činnosti na lůžku/v prostorách ložnice, klidové činnosti v centrech aktivit).

Věcné podmínky

Prostředí tříd máme uspořádané do center aktivit, která svým zaměřením a vybavením umožňují každému dítěti najít si to, co odpovídá jeho schopnostem, potřebám a zájmům ať už během volných her nebo v rámci vzdělávací nabídky připravené učitelem.

Pomůcky a materiály jsou dětem dostupné, mohou si je samostatně brát, což otevírá prostor k tomu, že si každé dítě zvolí aktivitu, kterou v danou chvíli potřebuje, naplňuje její a prostřednictvím níž se realizuje.

Obsah vzdělávání podporující individualizaci

- **Integrované bloky**

Integrované bloky MŠ Jablůnka, jako tematické celky, v jejichž duchu probíhá školní rok, respektují roční období, různé svátky během roku, ale i postupnou adaptaci dětí.

Integrované bloky MŠ

Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh přírody“

Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh člověka“

Integrovaný blok – „Jablůnka a příběh tradic a pohádek“

- **Vzdělávací strategie podporující individualizaci**

V MŠ Jablůnka využíváme vzdělávací strategie, které akcentují učitele v roli průvodce. Naším hlavním úkolem je připravit dětem podnětné prostředí pro učení a vzdělávací nabídku vztaženou k tématu. Dáváme dětem možnost vybrat si dle svých potřeb a zájmů takové činnosti, které odpovídají jejich individualitě a jedinečnosti.

Hra, spontánní a nepřímě řízené činnosti v naší MŠ převažují nad činnostmi řízenými, což považujeme za klíčové z hlediska individualizace vzdělávání.

- **Spontánní činnosti a volná hra**

Každý den mají děti ve vnitřním i venkovním prostředí dostatek prostoru pro spontánní činnosti a volnou hru, které realizují vlastní potřeby, na základě vnitřních motivů a zájmů.

Ze svého rozhodnutí si hrají buď individuálně nebo ve spolupráci s ostatními dětmi – ve dvojicích, menších skupinách v prostředí všech center aktivit ve třídě i na zahradě.

- **Nepřímo řízené činnosti**

Dáváme dětem možnost výběru z rozmanitých činností, které předem promyslíme, provázeme je k tématu, zajistíme, aby k jejich realizaci našly v centrech aktivit potřebný materiál, pomůcky. V ranním kruhu jim stručně představíme nabídku činností do center aktivit. Děti si na základě svého zájmu vyberou činnost, která je zajímavá.

Nepřímo řízené činnosti plánujeme tak, aby dětem umožňovaly pracovat samostatně (bez přímého vedení učitelem, svým tempem, s využitím svých silných stránek, typů inteligencí) spolupracovat (při kooperaci mohou děti uplatnit své silné stránky)

Strategický záměr

Volit vlastní postup a způsob řešení (“udělat si to podle sebe”, zadání dáváme otevřená, aby v nich děti mohly uplatnit svou kreativitu, invenci, svůj přístup k řešení)

Vybírat si pomůcky a materiály dle svých preferencí, posilovat samostatnost při jejich přípravě i úklidu

- **Třífázový model učení E-U-R**

V MŠ Jablůnka vycházíme z konstruktivistického pojetí vzdělávání, v jehož rámci pracujeme s třífázovým modelem učení: *Evokace – Uvědomění významu – Reflexe*. V naší MŠ tento model koresponduje se strukturou dne, což v denním programu znamená:

- **Evokace** – děje se nejčastěji v ranním kruhu, kdy se děti ptáme, k čemu se vztahoval ranní úkol, o jakém tématu se učíme a co je zajímavá... Tím zjišťujeme jejich zájmy, znalosti a zkušenosti s tématem, kterým následně přizpůsobujeme vzdělávací nabídku, tak aby byla dětem co nejvíce šitá na míru.
- **Uvědomění významu** – děje se nejčastěji prostřednictvím nabídky činností do center aktivit (nepřímo řízených činností), které si děti volí dle svých preferencí.
- **Reflexe** – děje se nejčastěji v hodnotícím kruhu, kdy děti reflektují svoji práci, co se dozvěděly, naučily, co jim vyhovovalo a co by příště potřebovaly jinak. Na základě této zpětné vazby od dětí přizpůsobujeme aktivity a vzdělávací nabídku do dalších dní tak, abychom v ní co nejvíce zohlednili jejich potřeby a zájmy.

6 Vzdělávací obsah

6.1 Integrované bloky

Integrované bloky MŠ Jablůňka, jako tematické celky, v jejichž duchu probíhá školní rok, respektují roční období, různé svátky během roku, ale i postupnou adaptaci dětí.

Integrované bloky MŠ

- *Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh přírody“*
- *Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh člověka“*
- *Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh tradic a pohádek“*

6.1.1 Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh přírody“

Integrovaný blok „Jablůňka a příběh přírody“ je zaměřen na prohlubování vztahů dětí k přírodě a živým organismům. Děti pozorují změny v přírodě během roku – střídání ročních období, seznamují se s rostlinami, zvířaty, přírodními jevy i neživou přírodou. Učí se chápat souvislosti a rozvíjí citlivý vztah k životnímu prostředí v rámci udržitelného rozvoje. Děti se také učí přijímat zodpovědnost za svá rozhodnutí a počínání, kterými bezprostředně ovlivňují své prostředí. Zařazujeme zde i praktické či tvořivé využití přírodnin a podporu environmentálních projektů

Očekávané výsledky učení

- Dítě pojmenuje a rozlišuje některé objekty z živé a neživé přírody a zapamatuje si jejich názvy
- Dítě orientuje se v blízkém prostředí – doma, v MŠ, i v širším prostředí – v okolí MŠ a v obci
- Dítě jedná s ohledem na ochranu životního prostředí
- Dítě zná způsoby ochrany při některých nebezpečných situacích, v kontaktu se zvířaty, rostlinami i v rizikových situacích způsobených různými přírodními podmínkami
- Dítě zachází šetrně s hračkami, pomůckami, věcmi a vnímá jejich hodnotu
- Dítě rozpozná a pojmenuje některé jevy a děje na Zemi a ve vesmíru
- Dítě orientuje se v dění a změnách v přírodě a ve svém okolí a přizpůsobuje se jim

- Dítě zvládá jednoduché pracovní úkony s různými materiály, nástroji, nářadím, náčiním a dalšími pomůckami
- Dítě zachytí autenticky své představy i prožitky různými výtvarnými prostředky a technikami
- Dítě používá reálné nástroje, předměty a nářadí při rukodělných činnostech

6.1.2 Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh člověka“

Integrovaný blok „Jablůňka a příběh člověka“ podporuje přirozený rozvoj dítěte ve všech klíčových oblastech. Děti jsou vedeny k samostatnosti, spolupráci a bezpečnému chování. Poznávají své tělo, rozvíjejí pohybové a smyslové dovednosti. Učí se vyjadřovat pocity, vnímat emoce druhých, řešit konflikty a respektovat dohodnutá pravidla. Podporujeme jejich zvědavost, tvořivost, logické myšlení i orientaci v čase, prostoru a sociálních vztazích.

Očekávané výsledky učení

- Dítě jedná samostatně, ohleduplně a přiměřeně v sociálních situacích.
- Dítě poznává své okolí a tvořivě ho vyjadřuje různými způsoby.
- Dítě rozvíjí své pohybové, smyslové a pracovní dovednosti. Upevňuje si zdravé návyky, zvládá sebeobsluhu a orientuje se na vlastním těle.
- Dítě rozvíjí předmatematické dovednosti a prostorové myšlení, řeší úkoly pomocí jednoduchých strategií.
- Dítě pozná rizikové situace a umí bezpečně reagovat v určitých situacích doma, ve škole i a veřejnosti.

6.1.3 Integrovaný blok – „Jablůňka a příběh tradic a pohádek“

Integrovaný blok „Jablůňka a příběh tradic pomáhá“ pomáhá a motivuje děti k rozvoji a poznání okolního světa i prostředí prostřednictvím tradic a pohádek. Tradice a pohádky jsou prostředky, které v sobě skrývají mnohem hlubší významy a tajemství a provázejí životem a formují naše vnímání světa.

Očekávané výsledky učení

- Dítě rozvíjí oblast řeči a komunikace
- Dítě rozvíjí schopnosti a dovednosti uměleckého vyjadřování
- Děti se rozvíjí schopnost vymýšlet a respektovat pravidla
- Děti rozvíjí socio-emoční uvědomění, sebepoznání a bezpečnost
- Děti poznávají zvyky a tradice
- Děti si poznávají život v multikulturním prostředí

6.2 Další projekty

V MŠ Jablůnka umožňujeme realizovat doprovodné projekty doplňující vzdělávací obsah dle organizačních možností, nabídek z okolí od dalších partnerů spolupracujících se školou jako například. Ekologická centra, Veselá věda, a jiní.

Projekty jsou realizované dle aktuálního plánování a uvážení na úrovni: **školní** (projekty dlouhodobé) – účast projektů zprostředkované MŠMT, spolufinancované EU – jako například OP JAK (ŠABLONY) a na úrovni **třídní** (díleč tematické projekty navazující na aktuální témata v průběhu školního roku – projekty k ročním obdobím, projekty ve spolupráci s rodiči, dalšími odborníky z praxe,...). Organizace projektů je na úrovni organizace tříd – realizujeme projekty krátkodobé, střednědobé či dlouhodobé.

7 Plán autoevaluace

Na základě §§ 10 a 12 zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), v platném znění, a v souladu s § 7 - § 9 vyhlášky č.15/2004 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů a vlastního hodnocení školy. Cílem je, aby kritéria hodnocení byla v souladu

Autoevaluace

Cíle autoevaluace

- zlepšit kvalitu školy jako organizace zabezpečující výchovu a vzdělávání, soulad ŠVP PV s RVP PV,

- zvyšovat profesionální úroveň pedagogických pracovníků,
- a zkvalitňovat komplexní vývoj dítěte v mateřské škole.

Oblasti autoevaluace

- podmínky vzdělávání a výchovy
- výsledky (výstupy);
- koncepční záměr ŠVP PV (vlastní myšlenka, dlouhodobé cíle-vize, jasné a srozumitelné vzdělávací cíle a záměry)
- vhodnost vzhledem k podmínkám (vychází z analýzy podmínek a situace školy, využívání možností, které nabízí okolní prostředí)
- pojetí a zpracování vzdělávacího obsahu (koncepte vzdělávacího obsahu, obsahová i formální kvalita integrovaných bloků apod.)
- formální a obsahové zpracování (úplnost, přehlednost)
- otevřenost ŠVP PV (další rozvoj školy, zkvalitňování vzdělávání, prostor pro změny, kontakty s okolním životem)

Způsoby autoevaluace

- pozorování a partnerské pozorování
- dotazníkové a anketní metody
- rozhovorové (dialogové) metody

Účinnost (výstup) autoevaluace

autoevaluace poskytuje, vypovídá, slouží, ovlivňuje, vede zpětnou vazbu vzhledem k cílům školy o silných a slabých stránkách školy o účinnosti přijatých opatření ke korekcím ŠVP PV další vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávací a výchovné strategie školy k opatřením přijímaných ředitelkou školy zaměřených na zlepšení stavu.

- **Podrobné zásady autoevaluace s obsahem hodnocení, cíli, četností a termíny, osobní odpovědností a hlavními metodami stanovuje vnitřní směrnice ředitele, případně metodický pokyn.**

- Specifickým cílem autoevaluace v mateřské škole je zajistit efektivní vzdělávací a výchovný proces ve třídě v součinnosti s rodiči, vytvořit podnětné a laskavé prostředí a dosáhnout tak spokojenosti dětí a jejich rodičů.

Hodnotící (evaluační) kritéria

Hlavní měřítko – rámcové požadavky na předškolní vzdělávání formulované RVP PV.

Za pomoci kritérií a škál lze vytvářet různé inventáře (soubory otázek či položek), které mohou mít podobu dotazníku, záznamového archu či záznamového listu, hodnotícího přehledu.

Možné nástroje hodnocení:

- Pozorování
- Hospitace
- Rozhovory, diskuse, pedagogické porady
- Analýza portfolia dítěte
- Dotazník
- SWOT analýza

Pravidla evaluace

Předmět evaluace

- práce a činnosti, které jsou každodenně prováděny s dětmi, celkové chování dětí, reakce individualit i skupiny, individuální rozvoj, relativní pokrok dítěte i skupiny
- soustředíme se na vývoj kvality a celkovou úroveň pedagogické práce
- věcné podmínky
- životosprávu
- psychosociální podmínky
- organizaci řízení mateřské školy
- personální a pedagogické zajištění
- spoluúčast rodičů

Formy a metody

- rozhovor
- diskuse
- pozorování
- hospitace
- kontrolní činnost ředitelky
- dotazníky

Zdroje informací

- děti – jejich reakce, postoje, gesta, verbální a neverbální projevy
- hospitace
- kontrolní činnost ředitelky
- porady
- dotazníky

Závěry pedagogický pracovník využívá vzhledem k dítěti a k účinnosti vzdělávání. Všechny záznamy o dětech jsou důvěrné.

Shrnující závěry z prováděné autoevaluace jsou prezentovány na pedagogických poradách. Současně se stávají součástí analýzy školního roku a dalších materiálů požadovaných k vyhodnocování změn ve škole. Průběžně budeme vyvíjet další vyhodnocovací nástroje.

Mezi auto evaluační mechanismy patří pravidelné vzájemné hospitace pedagogických pracovníků, určení mentorů začínajícím a novým pedagogickým pracovníkům, náslechy studentů Střední odborné školy pedagogické Liberec a dalších středních škol a studentů TUL, kontrolní a hospitační činnost vedení školy.

8 Použité zdroje

- **Úvod do autoevaluace školy.** VAŠTATKOVÁ, Jana 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 80-244-1422-8
- **Pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV: Metodika pro podporu individualizace vzdělávání v podmínkách mateřské školy.** Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2007. ISBN 978-80-87000-10-6
- **Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání.** Praha
- **Praktický průvodce třídním vzdělávacím programem mateřské školy.** Zprac. Kateřina Smolíková. 1. vyd. Praha: Výzkumný ústav pedagogický v Praze, 2006. ISBN 80-87000-04-8
- **Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole.** M. Havlínová a kol. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-061-5
- **Výzkumné metody v pedagogice.** GAVORA, Peter. Brno: Paido, 1996. ISBN – 8 - 5931-15-X
- **Evaluace v mateřské škole (vzdělávací program NIDV).** Praha, 2007.

Další použité materiály:

- **Program Začít spolu** + konzultace s Mgr. Petrou Rakoušovou – metodičkou programu
- **Zpracování návrhu systému autoevaluace v ŠVP PV (pracovní materiály).** KROPÁČKOVÁ, Jana.
- **Jak vytvořit školní vzdělávací program pro svoji mateřskou školu :** KARGEROVÁ, Jana, KREJČOVÁ, Věra. část 1–6. *Inspiromat Učitelových listů.* Roč. 10, č. 5 (2002–03).
- **Z praktických zkušeností ze seminářů a kurzů a v neposlední řadě od kolegyň.**
- **Příspěvky na téma ŠVP PV a autoevaluace** na stránkách Metodického portálu www.rvp.cz